

Uchwała Nr 17/III/2014
Rady Miasta Ciechanów
z dnia 30 grudnia 2014r.

w sprawie **Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Ciechanów na 2015 r.**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1) Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) w związku z art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U z 2013r., poz. 594 ze zm.) Rada Miasta uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Ciechanów na 2015r. w brzmieniu Załącznika do Uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta

Leszek Goździewski

Uzasadnienie
do Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla miasta Ciechanów na 2015 r.

Znowelizowana w czerwcu 2010r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (nowela weszła w życie 1 sierpnia 2010r.) wśród zadań własnych gminy wymienia m.in. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program stanowi kontynuację dotychczasowych działań podejmowanych przez Gminę Miejską Ciechanów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Załącznik do Uchwały Nr 17/III/2014
Rady Miasta Ciechanów
z dnia 30 grudnia 2014r.

Miejski Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
DLA MIASTA CIECHANÓW

na 2015 rok

SPIS TREŚCI:

Część I. Wstęp:	1-4
Część II. Podstawa prawna i regulacje dotyczące Programu:	5
Część III. Opinie na temat przeciwdziałania przemocy domowej oraz diagnoza problemu:	5-10
Część IV. Adresaci Programu:	10
Część V. Zasoby umożliwiające prowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:	11
Część VI. Cel główny Programu:	11-12
Część VII. Cele szczegółowe Programu:	12-17
Część VIII. Zadania Programu:	17-29
Część IX. Zasady finansowania Programu:	29-32

Część I. Wstęp:

Rodzina to najmniejsza komórka społeczna. Jej znaczenie jest jednak wyjątkowe i doniosłe. Zasadnym i pozbawionym przesady jest stwierdzenie, że jaka jest rodzina takie jest społeczeństwo [Ignatowicz J., Prawo rodzinne - zarys wykładu, Warszawa 1998]. Rodzina jest więc „wizytówką” społeczeństw, narodów i państw. Na przestrzeni wieków to właśnie rodzina wielokrotnie bywała strażnicą tego, co w danej społeczności najlepsze: pielęgnowała patriotyzm, tradycję i dobre obyczaje.

Podstawowym zadaniem rodziny jest zaspokajanie naturalnej dla każdego człowieka potrzeby miłości, zaufania, szacunku i wzajemnej pomocy. Prawidłowo realizowane w/w funkcje rodziny dają szansę na stworzenie mądrego i dobrze funkcjonującego społeczeństwa.

Z uwagi na swoją doniosłą rolę rodzina jest chroniona i wspierana przez szereg przepisów prawa krajowego i międzynarodowego.

Zgodnie z art. 18 Konstytucji rodzina znajduje się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia jej dobro.

Na gruncie międzynarodowym prawa rodziny i poszczególnych jej członków chroni m.in.: Konwencja o Prawach Dziecka, Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Światowa Deklaracja w Sprawie Dzieci.

W XXI wieku mikrostruktura, jaką stanowi rodzina jest narażona na wiele niebezpieczeństw. Na zagrożenia te należy spojrzeć szeroko.

Z jednej strony łatwy dostęp do dóbr, powszechność Internetu, wszechobecność mediów,

a także ukierunkowanie na powiększanie zasobów materialnych powodują, że ludzie oddalają się od siebie, mają dla siebie mało czasu, coraz mniej się znają i znacznie słabiej rozumnieją. Ponad wzajemną obecność, bliskość i zaufanie przedkładają dobra materialne.

Z drugiej strony wciąż duży jest również odsetek rodzin ubogich, niezaradnych życiowo, nierzadko dotkniętych problemem alkoholizmu i bezrobocia. Trudne warunki bytowe destrukcyjnie wpływają na funkcjonowanie rodziny, prowadząc często do zachwiania ról, jakie poszczególne osoby pełnią w rodzinie.

Dezorganizacja i chaos w rodzinie – bez względu na ich przyczyny – są zawsze niebezpiecznym zjawiskiem społecznym. W takim przypadku rodzina staje się bowiem niewydolna i nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Relacje między jej

członkami ulegają zaburzeniu, zachowanie osób sobie najbliższych staje się coraz mniej zgodne z normami moralnymi i społecznymi, a często narusza także obowiązujące normy prawne.

Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny niejednokrotnie mogą być przyczyną przemocy domowej. Przez wiele lat przemoc w rodzinie była tematem wstydlivym, w przypadku którego brakowało społecznego przyzwolenia na to, by mówić o nim głośno i publicznie. Niewielka była również wiedza społeczeństwa na temat omawianego problemu i jego mechanizmów.

Rozumiejąc powagę problemu oraz widząc konieczność zmian w tym zakresie Ustawodawca wprowadził do polskiego prawa Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, będącą podstawowym - obok Kodeksu Karnego - aktem prawnym dotyczącym omawianej tematyki.

W/w akt prawny zawiera jednolitą i bardzo szeroką definicję przemocy domowej, obejmującą przemoc:

- **fizyczną** (bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, pozbawianie jedzenia, picia, snu itp.),
- **psychiczną** (poniżanie, wyśmiewanie, ciągłe krytykowanie, upokarzanie, stałe kontrolowanie, groźenie odebraniem dzieci, izolowanie od rodziny i przyjaciół itp.),
- **seksualną** (gwałcenie, zmuszanie do podejmowania nieakceptowanych form współżycia, wyśmiewanie preferencji seksualnych),
- **zaniedbanie** (głodzenie, brak opieki lekarskiej, pozostawianie bez opieki/nadzoru)

Poza definicją ustawową znalazła się **przemoc ekonomiczna** (zabieranie wynagrodzenia, zakazywanie pracy zawodowej, niszczenie rzeczy osobistych, kontrolowanie wydatków),

która również bardzo często występuje w relacjach przemocowych.

Można mówić o przemocy małżeńskiej/partnerskiej, przemocy rodziców wobec dzieci, dzieci wobec rodziców, przemocy wobec osób starszych, czy tej, która jest kierowana do niepełnosprawnych członków rodziny.

Każda z w/w form przemocy jest zachowaniem nagannym i niedozwolonym zarówno z moralnego, jak i z prawnego punktu widzenia.

Zgodnie bowiem z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej

stan

psychiczny

lub fizyczny grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Jednym z celów Ustawy oraz szerokiej, medialnej dyskusji na temat przemocy domowej jest obalenie mitów związanych z przemocą w rodzinie. Do najbardziej popularnych fałszywych twierdzeń dotyczących przemocy wobec najbliższych należą następujące założenia:

- 1) *Przemoc w rodzinie to **prywatna sprawa** członków rodziny.*
- 2) *Osoba doznająca przemocy jest **sama sobie winna**.*
- 3) *To **zdarzyło się tylko jeden raz** i już nigdy się nie powtórzy.*
- 4) *Przemoc **dotyka jedynie rodzin z tzw. „marginesu społecznego”**.*

Żadne z powyższych twierdzeń nie jest prawdziwe. Przemoc domowa nie może być tajemnicą „czterech ścian”. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest jedynie ten, kto ją stosuje.

Nic bowiem nie usprawiedliwia agresywnych i niebezpiecznych zachowań wobec drugiej osoby. Zachowania przemocowe są powtarzalne. Jeśli w porę nie przerwiemy cyklu przemocy będziemy jej doświadczać coraz częściej i z nasiloną intensywnością. Nie można wreszcie ograniczyć zjawiska przemocy domowej jedynie do wybranej kategorii rodzin. Przemoc w swojej „uniwersalności” może dotknąć wszystkich bez względu na płeć, wiek, wykształcenie, status społeczny i materialny.

Należy jednak pamiętać, iż **nie każde zachowanie agresywne jest przemocą**. Cechami charakterystycznymi zachowań przemocowych są:

- 1) **intencjonalność** – sprawca zachowuje się nieprzypadkowo, działa w sposób zamierzony i umyślny, dążąc do całkowitego podporządkowania sobie osoby najbliższej,
- 2) **asymetria sił** – sytuacja, w której jedna z osób jest silniejsza, druga zaś wyraźnie słabsza (fizycznie, psychicznie, ekonomicznie),
- 3) **naruszenie praw i dóbr osobistych osoby krzywdzonej** – sprawca narusza dobra osobiste osoby najbliższej, atakuje, obraża, ośmiesza, traktuje przedmiotowo,
- 4) **spowodowanie szkód i cierpienia osoby krzywdzonej** – zachowanie sprawcy wywołuje u osoby doświadczającej przemocy szkody fizyczne (w wyniku agresji fizycznej, ataku) i cierpienia psychiczne, wynikające z poniżania i deprecjonowania jej osoby.

Jeśli relacje między osobami najbliższymi nie charakteryzują się w/w cechami, wówczas mamy do czynienia z konfliktem rodzinnym, nie zaś z przemocą.

Dostrzegając skalę problemu Ustawodawca nałożył zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na organy administracji rządowej oraz jednostki

samorządu terytorialnego, angażując tym samym wiele różnych podmiotów w pomoc zarówno osobom doznającym przemocy, jak i tym, które stosują przemoc.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Nie wolno nam jako małżonkom, partnerom, dzieciom, rodzicom, sąsiadom, czy świadkom akceptować przemocy w rodzinie. Nie możemy być również bierni i obojętni na to zjawisko jako społeczeństwo.

Dla skutecznego i efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezbędna jest zgodna współpraca i zaangażowanie wielu służb, instytucji i osób fizycznych (świadków oraz samych osób doznających przemocy).

Liczba popełnionych rocznie przestępstw z użyciem przemocy wobec osób najbliższych – mimo stopniowego zmniejszania się – nadal pozostaje wysoka. Duży jest także odsetek

tzw. "ciemnej liczby" przestępstw przemocowych wobec członków rodziny, t.j zachowań, które nigdy nie zostały zgłoszone służbom i instytucjom państwowym.

Prawie wszyscy znamy kogoś, kto doznawał lub doznaje przemocy w rodzinie. Absolutnie wszyscy możemy zrobić coś, by przeciwdziałać przemocy domowej.

Część II. Podstawa prawna i regulacje dotyczące Programu:

Podstawę prawną opracowania i realizowania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowią:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U z 2013r., poz. 182 z późn. zm.),

- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury “Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy “Niebieska Karta” (Dz. U z 2011r. Nr 209, poz. 1245),
- 4) Uchwała Nr 396/XXXIV/2013 Rady Miasta Ciechanów z dnia 25 września 2013r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miejskiej Ciechanów oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania,
- 5) Zarządzenie Nr 83/2013 Prezydenta Miasta Ciechanów z dnia 12 grudnia 2013r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Prezydent Miasta corocznie składa Radzie Miasta Ciechanów sprawozdanie merytoryczne z realizacji Programu, zaś sam **Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** oraz **Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest skorelowany z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Ciechanów.**

Część III. Opinie na temat przeciwdziałania przemocy domowej oraz diagnoza problemu:

W 2013r. opublikowano wyniki badania przeprowadzonego przez Wyższą Szkołę Psychologii Społecznej w Warszawie na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. *„Ewaluacja lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – doświadczenia dotyczące sposobów pomagania i nasilenia stresu pourazowego (PTSD) z perspektywy osób dotkniętych przemocą.”*

Celem badania była ocena lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z perspektywy osoby doświadczającej przemocy. Badanie przeprowadzono na próbie 500 osób korzystających z pomocy placówek świadczących specjalistyczną pomoc osobom doznającym przemocy ze strony najbliższych oraz osób pozostających pod opieką zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych. **Najważniejsze wnioski z przeprowadzonego projektu badawczego kształtują się następująco:**

- 1) **Wśród ogółu osób doświadczających przemocy**, zgłaszających się do placówek i instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie **dominują kobiety** (96%).

W większości pozostają one w związkach (formalnych – ok. 50% i nieformalnych – 14%),

legitymując się wykształceniem zawodowym (34%) lub średnim (31%). Zwykle kobiety te pozostają w niezbyt dobrej sytuacji ekonomicznej (własne dochody oceniają jako: przeciętne – 36%, niskie (31%) i bardzo niskie (31%).

- 2) **Przemocy w rodzinie dopuszczają się najczęściej mężczyźni** w wieku ok. 40 lat, mający wykształcenie zawodowe (40%) i pracujący na etat (30%) albo bezrobotni (24%) i nadużywający alkoholu (76%).
- 3) Deklarowany przez badanych czas trwania przemocy wynosi ok. 54 miesiące (4,5 roku).
- 4) **Jako najbardziej dotkliwą formę przemocy respondenci wskazują przemoc psychiczną**, następnie zaś przemoc ekonomiczną, w dalszej kolejności natomiast przemoc fizyczną i seksualną.
- 5) **Najczęstszą formą przemocy psychicznej jest:** poniżanie, krytykowanie oraz kierowanie wyzwisk; przemocy ekonomicznej: niezaspokajanie potrzeb finansowych rodziny; przemocy fizycznej: popychanie i szarpanie, zaś przemocy seksualnej: dotykanie wbrew woli.
- 6) **Najczęstszymi psychologicznymi konsekwencjami doświadczania przemocy domowej jest:** obniżenie poczucia własnej wartości u osoby doświadczającej przemocy, wzrost lękliwości tej osoby oraz wzrost jej poczucia zawstydzenia z powodu uwikłania w przemoc.
- 7) **Wśród najczęściej odczuwanych problemów zdrowotnych, będących konsekwencją doświadczania przemocy respondenci wskazali:** częste bóle brzucha, częste bóle głowy, trudności z zasypianiem i wybudzanie się w nocy. Ilość objawów psychosomatycznych zależy od czasu trwania przemocy (im dłużej występują w rodzinie zachowania przemocowe, tym więcej objawów zdrowotnych zgłaszają jej członkowie).
- 8) Częstość doświadczania przemocy oraz wysoki stopień zagrożenia wszystkimi jej rodzajami wpływa na nasilenie stresu pourazowego (PTSD) u osób doświadczających przemocy. Stopień nasilenia PTSD jest tym większy im więcej współwystępujących form przemocy osoba doświadcza.
- 9) Osoby doświadczające przemocy korzystały zarówno z pomocy rodziny i znajomych, jak również zwracały się o pomoc do instytucji tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 10) Pomoc otrzymaną ze strony osób najbliższych respondenci ocenili w sposób umiarkowany, natomiast jakość pomocy udzielonej im przez instytucje określili jako

wysoką.

- 11) Osoby doświadczające przemocy domowej najczęściej korzystały z pomocy Policji oraz ośrodków pomocy społecznej.** W dalszej kolejności zwracały się o pomoc do ośrodków interwencji kryzysowej. Najrzadziej korzystano z pomocy dziennych i całodobowych placówek specjalizujących się w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 12) Jakość pomocy udzielanej przez w/w instytucje respondenci ocenili dość wysoko, najwyższe noty przypisując ośrodkom interwencji kryzysowej.** Dobrze wypadły również specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek wsparcia oraz punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie. Najniższą ocenę uzyskały Policja i gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 13) Wzywani na interwencję domową policjanci najczęściej pouczali sprawcę przemocy o możliwych konsekwencjach jego zachowań.** Jednocześnie nie każda interwencja kwalifikowana przez osobę doświadczającą przemocy jako interwencja w sytuacji przemocy w rodzinie wiązała się z wypełnieniem przez funkcjonariuszy formularza Niebieska Karta –A. Respondenci przyznawali się również do niewzywania Policji w przypadku przemocy. Jako powód podawano najczęściej: lęk przed zemstą ze strony sprawcy przemocy oraz wstyd.
- 14) Najpowszechniejszą formą pomocy, z jakiej korzystały osoby doświadczające przemocy w rodzinie były indywidualne konsultacje psychologiczne oraz pomoc socjalna.** Stosunkowo często sięgano również po pomoc prawną i materialną oraz uczestniczono w grupach i grupach terapeutycznych wsparcia i grupach terapeutycznych.
- 15) Ze wszystkich form pomocy badani najwyżej ocenili indywidualne poradnictwo psychologiczne oraz grupy wsparcia/grupy terapeutyczne.** Najstłabiej zaś wypadła terapia małżeńska oraz mediacje rodzinne.
- 16) Oceniając pracę poszczególnych członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej respondenci najwyższe noty przypisali psychologowi.** Za najmniej pomocnych uznano policjanta oraz członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przyznając im jednak wciąż wysokie noty.
- 17) Wśród trudności działania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

najczęściej wskazywano prawo, które w niedostatecznym stopniu chroni ofiary przemocy.

W dalszej kolejności narzekano na zbyt długo trwające procedury prawne. Jako zaletę systemu wskazano fakt, iż przemoc przestała być tematem tabu.

Z lokalnych danych statystycznych uzyskanych z ciechanowskiej Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego – II Wydział Karny oraz Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż **w okresie od 1 stycznia 2014r. do 31 października 2014r.:**

- na terenie powiatu ciechanowskiego **Policja** interweniowała w awanturach domowych **1 265** razy, z czego na terenie miasta Ciechanów przeprowadzono **669** interwencji (w tym samym okresie w 2013r. na terenie Ciechanowa policjanci interweniowali w awanturach domowych 747 razy),
- podczas interwencji domowych zatrzymano **53** osoby podejrzewane o stosowanie przemocy wobec najbliższych,
- w czasie interwencji domowych pod wpływem alkoholu pozostawały **103** osoby podejrzewane o stosowanie przemocy domowej; **21** osób zatrzymano do wytrzeźwienia w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych,
- w Ciechanowie funkcjonariusze Policji założyli **96** “Niebieskich Kart”,
- wszczęto **65** postępowań karnych w sprawie z art. 207 § 1 k.k (znęcanie się),
- zakończono łącznie **54** postępowania prowadzone w sprawach o znęcanie (w tym postępowania podejmowane w latach ubiegłych),
- **Prokuratura Rejonowa w Ciechanowie** prowadziła **133** postępowania przygotowawcze z art. 207 § 1 k.k, z czego **33** zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia do sądu,
- w stosunku do **2** podejrzanych o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, zaś wobec **3** podejrzanych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci dozoru Policji (art. 275 § 1 k.p.k),
- nie było przypadków zastosowania dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a § 3 k.pk.),
- prokurator nie zastosował żadnego nakazu opuszczenia przez podejrzanego o przemoc lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a § 1 k.p.k); nie wydał także żadnego zakazu kontaktowania oraz zbliżania się do pokrzywdzonego,
- **Sąd Rejonowy w Ciechanowie** osądził z art. 207 § 1 k.k **28** osób,
- **24** osoby zostały prawomocnie skazane z art. 207 § 1 k.k, w tym:

- **22** osoby skazano na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

- wobec **2** osób zastosowano bezwzględną karę pozbawienia wolności,

- zastosowano **1** środek probacyjny w postaci nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz **1** środek w postaci nakazu powstrzymywania od kontaktowania się z pokrzywdzonym,

- w analizowanym okresie dozorem kuratorskim objętych było **57 osób** skazanych za przestępstwo znęcania się.

- Do **Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego** wpłynęły ogółem **104** nowe "Niebieskie Karty",

w tym sporządzone przez:

-- Policję – **96**

-- MKRPA – **2**

-- MOPS – **6**

-- oświatę – **0**

-- ochronę zdrowia - **0**

- procedurą "Niebieskie Karty" objęto **84** „nowe”rodziny,

- w **1** przypadku Zespół Interdyscyplinarny zawiadamiał organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k,

- procedurę "Niebieskie Karty" zakończono w **50** przypadkach (zamykano Karty z roku bieżącego oraz lat ubiegłych),

- jednocześnie w dalszym ciągu prowadzono procedury „Niebieska Karta” podjęte w latach ubiegłych (przede wszystkim w poprzednim roku), co przełożyło się na ilość spotkań grup roboczych, które w analizowanym okresie zwoływano **420** razy,

-w ramach **pomocy dla** osób uzależnionych, **ofiar przemocy** oraz członków ich rodzin **świadzonej w Biurze ds. RPU** przeprowadzono **201** konsultacji prawnych oraz **642** konsultacje psychologiczne, kierowane do osób dorosłych, zarówno doświadczających, jak i stosujących przemoc domową.

Część IV. Adresaci Programu:

Zadania zapisane w niniejszym Programie są kierowane do:

1) osób doświadczających przemocy w rodzinie,

2) osób stosujących przemoc wobec członków rodziny,

- 3) członków rodzin osób wskazanych w punkcie 1) i 2) oraz innych świadków przemocy,
- 4) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z rodzinami dotkniętymi lub zagrożonymi przemocą (m.in. policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów, członków miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych),
- 5) społeczności lokalnej

Adresatami Programu będą również dzieci i młodzież zagrożona zjawiskiem przemocy oraz ich rodzice i opiekunowie, którzy mogą korzystać z nieodpłatnej oferty pomocowej, kierowanej do w/w osób w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (konsultacje psychologiczne indywidualne, spotkania grupowe, formy szkoleniowe, programy profilaktyczne).

Celem identyfikacji osób zagrożonych przemocą domową Biuro ds. RPU kontynuować będzie ścisłą współpracę z jednostkami i podmiotami wskazanymi w Części V Programu. Ofertę pomocową Biura rozpropagujemy w lokalnych mediach, przedstawimy ją również podczas organizowanych szkoleń i spotkań edukacyjnych. O formach pomocy świadczonej przez Biuro będziemy informować społeczność lokalną m.in. podczas spotkań grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Część V. Zasoby umożliwiające prowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) Urząd Miasta Ciechanów, w strukturze którego funkcjonuje Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, gdzie:
  - 1.1) prowadzone jest nieodpłatne poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób doświadczających przemocy domowej,
  - 1.2) funkcjonuje telefon zaufania,
  - 1.3) prowadzone są zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholizmu lub [i] przemocą domową
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- 4) Komenda Powiatowa Policji
- 5) Prokuratura Rejonowa
- 6) Sąd Rejonowy
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- 8) Poradnia Leczenia Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim
- 9) Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji TOT
- 10) Specjalistyczny Szpital Wojewódzki oraz inne niepubliczne placówki służby zdrowia
- 11) placówki oświatowe (żłobek, przedszkola i szkoły)

Część VI. Cel główny Programu:

Zapobieganie przemocy domowej, pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc i usprawnianie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cel, o którym mowa powyżej będzie realizowany z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) najważniejsze jest dobro i bezpieczeństwo osoby doświadczającej przemocy domowej,
- 2) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- 3) przemoc jest zachowaniem prawnie niedozwolonym; przestępstwem zagrożonym sankcją karną,
- 4) nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy – za przemoc zawsze odpowiada sprawca,
- 5) podstawowym zadaniem lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest przerwanie przemocy, bez tego jakakolwiek pomoc rodzinie uwikłanej w przemoc może okazać się nieskuteczna,
- 6) każdy, kto wie o przypadkach stosowania przemocy domowej ma moralny i społeczny obowiązek powiadomienia o tym fakcie instytucji i organizacji, których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 7) dla usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezbędna jest szybka i prosta wymiana informacji pomiędzy służbami, instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Część VII. Cele szczegółowe Programu:

1. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych, kierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie.

● Sposób realizacji celu:

- prowadzenie indywidualnego poradnictwa (psychologicznego i prawnego dla osób

doznających przemocy domowej),

- prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. dyżur interwencyjno – wspierający policjanta),
- prowadzenie grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie,
- prowadzenie telefonu zaufania,
- doraźna współpraca z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie,
- możliwość założenia “Niebieskiej Karty” przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy domowej

● Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób korzystających z profesjonalnych konsultacji i porad specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba podjętych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba kobiet uczestniczących w spotkaniach grupy wsparcia,
- liczba spotkań grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie,
- liczba konsultacji telefonicznych,
- liczba osób/rodzin, którym zapewniono schronienie w Zespole Ośrodków Wsparcia w Mławie,
- liczba “Niebieskich Kart” założonych przez przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

● Rezultaty:

- wzrost wiedzy na temat zjawiska przemocy oraz mechanizmów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzrost wiedzy na temat praw osób doświadczających przemocy,
- częstsze korzystanie przez osoby krzywdzone z rozwiązań i instytucji prawnych zwiększających bezpieczeństwo tych osób oraz chroniących ich prawa,
- przerwanie przemocy,
- nabycie umiejętności reagowania w sytuacjach trudnych oraz budowania konstruktywnych i bezpiecznych rozwiązań,
- wzrost samoświadomości i samoakceptacji,
- motywowanie osób doświadczających przemocy do zmian własnych zachowań i postaw

2. Zapewnienie dostępności pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

● Sposób realizacji celu:

- prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego,
- prowadzenie poradnictwa prawnego (dostęp do informacji na temat prawnych konsekwencji zachowań przemocowych – znęcania, nękania, dokuczania osobom najbliższym),
- prowadzenie telefonu zaufania,
- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, Prokuraturą i Sądem Rejonowym w Ciechanowie oraz Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

● Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób stosujących przemoc wobec najbliższych, korzystających z konsultacji i porad psychologa w zakresie zmiany zachowań agresywnych,
- liczba osób, którym udzielono informacji na temat prawnych konsekwencji stosowania przemocy wobec najbliższych,
- liczba konsultacji telefonicznych,
- liczba działań realizowanych przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, Prokuraturą i Sądem Rejonowym w Ciechanowie oraz Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym

● Rezultaty:

- wzrost wiedzy na temat zjawiska przemocy, mechanizmów i skutków zachowań przemocowych,
- nabycie umiejętności radzenia sobie z własną agresją,
- wzrost świadomości na temat prawnych konsekwencji stosowania przemocy,
- przerwanie przemocy,
- motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do zmiany i pracy nad własnymi zachowaniami i postawami

3. Edukowanie społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

● Sposób realizacji celu:

- upowszechnianie opracowanych przez Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień

materiałów informacyjnych: “wizytówek” Biura oraz mini – informatora miejskiego, zawierającego m.in. dane teleadresowe instytucji i placówek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Ciechanów,

- opracowanie i rozpowszechnianie ulotki informacyjnej o prawach pacjenta w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- stała współpraca z Gazetą Smorządową w zakresie publikowania informacji dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych oraz zapewnienie dostępu do fachowej literatury dotyczącej problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie

● Wskaźniki realizacji celu:

- liczba rozpowszechnionych “wizytówek” i mini – informatorów,
- liczba rozpowszechnionych ulotek informacyjnych o prawach pacjenta w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba informacji zamieszczonych w Gazecie Samorządowej,
- liczba przeprowadzonych materiałów edukacyjnych

● Rezultaty:

- rozpowszechnianie informacji o miejscach i instytucjach udzielających pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzrost wiedzy i świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie oraz form przeciwdziałania przemocy domowej,
- wzrost wiedzy na temat praw osób doznających przemocy oraz konsekwencji dla osób stosujących przemoc,
- wzrost świadomości społecznej na temat roli i obowiązków poszczególnych służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

4. Doskonalenie kompetencji zawodowych służb współdziałających w realizowaniu procedury “Niebieskie Karty” oraz osób pracujących z rodzinami uwikłanymi lub zagrożonymi przemocą domową.

● Sposób realizacji celu:

- szkolenie prawne dla funkcjonariuszy Policji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- superwizja grupowa dla członków grup roboczych powołanych przy Zespole Interdyscyplinarnym,
- zajęcia konsultacyjne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego

- Wskaźniki realizacji celu:

- liczba przeszkolonych funkcjonariuszy Policji,
- liczba członków grup roboczych, uczestniczących w superwizji,
- liczba osób uczestniczących w zajęciach konsultacyjnych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego

- Rezultaty:

- wzrost wiedzy w zakresie prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzajemna wymiana doświadczeń, podnoszenie kwalifikacji oraz nabywanie nowych umiejętności przez uczestników superwizji dla członków grup roboczych,
- usprawnienie i zwiększenie efektywności pracy Zespołu Interdyscyplinarnego

5. Usprawnienie i skoordynowanie działań podmiotów lokalnych oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy służbami, instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Sposób realizacji celu:

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych,
- oddelegowanie pracownika Biura ds. RPU oraz członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych,
- stała współpraca instytucji i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- regularna wymiana informacji pomiędzy instytucjami i służbami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- Wskaźniki realizacji celu:

- liczba “Niebieskich Kart” trafiających do Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba zwołanych posiedzeń Zespołu oraz spotkań grup roboczych,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz spotkań grup roboczych, w których uczestniczył oddelegowany pracownik Biura ds. RPU oraz członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie,

● Rezultaty:

- wzrost skuteczności i efektywności pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- pogłębienie i weryfikacja wiedzy na temat problemu przemocy w konkretnych rodzinach,
- wzrost szybkości oraz uproszczenie trybu wymiany informacji pomiędzy podmiotami współpracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- opracowywanie nowych, skutecznych inicjatyw w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Część VIII. Zadania Programu:

Cel główny oraz cele szczegółowe, określone w punkcie VI i VII Programu zostaną wypełnione przez realizację zadań, określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, t.j.

1. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych

i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie:

1) W Biurze ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień Urzędu Miasta Ciechanów zatrudnieni są:

- **specjalista - psycholog**, pracujący z osobami dorosłymi, w tym uwikłanymi w problem przemocy domowej, będącymi w sytuacji kryzysowej oraz doświadczającymi różnych form agresji ze strony najbliższych, jak również konsultujący osoby, które nie radzą sobie z własnymi, negatywnymi emocjami oraz mają problem z kontrolowaniem zachowań agresywnych.

- **pracownik odpowiedzialny za realizację zadań związanych z problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie** (z wykształcenia prawnik), do zadań którego należy m.in. konsultowanie dorosłych mieszkańców miasta Ciechanów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa prawnego, udzielanie informacji o formach wsparcia i pomocy dostępnej dla osób doznających przemocy w rodzinie, współpraca z instytucjami działającymi

na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zawiadamianie organów ścigania o

powziętym podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się nad osobą najbliższą oraz Prokuratury, Policji lub Sądu Rodzinnego o przypadkach krzywdzenia dzieci.

Celem zwiększania dostępności pomocy prawnej dla osób doświadczających przemocy domowej w/w pracownik Biura ds. RPU dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych

(16.00 – 19.00) prowadzi dyżur prawny, bezpłatnie sporządzając dla Interesantów Biura m.in. pisma procesowe, kierowane do organów ścigania, sądów i instytucji publicznych.

2) W ramach dyżurów interwencyjno – wspierających, pełnionych w Biurze ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, adresowanych do ofiar przemocy oraz członków ich rodzin prowadzony będzie:

- **dyżur policjanta**, nadzorującego pracę funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KPP Ciechanów. Podczas dyżuru zgłaszający się do Biura Interesanci uzyskują informacje na temat roli Policji w zakresie zapobiegania przemocy domowej, zostaną pouczeni o zasadach i konsekwencjach złożenia zawiadomienia z art. 207 k.k, ustalą dane swojego dzielnicowego i uzyskają informacje o zasadach kontaktu z w/w policjantem. W przypadkach nagłych osoby zgłaszające się do Biura (doświadczające tzw. „gorącej” przemocy) mogą liczyć na natychmiastową pomoc Policji w zakresie niezbędnym dla konkretnej sprawy.

-**dyżur wykwalifikowanego prawnika** (radca prawny/ adwokat), wspomagającego prowadzenie poradnictwa w sprawach rodzinnych, w tym przede wszystkim w sprawach majątkowych w rodzinie (podział majątku, sprawowanie zarządu nad majątkiem wspólnym, finansowe rozliczenia między małżonkami, byłymi małżonkami, partnerami). Celem dyżuru będzie zapewnienie kompleksowej, nieodpłatnej pomocy prawnej dla mieszkańców Ciechanowa w zakresie spraw rodzinnych i opiekuńczych.

W celu zwiększenia dostępności pomocy świadczonej przez Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień dyżury będą prowadzone w godzinach popołudniowych.

3) W Biurze ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień od wielu lat działa również telefon zaufania – /23/ 673 49 64, czynny od poniedziałku do czwartku w godzinach od 8.00 do 19.00

oraz w piątek w godzinach od 8.00 do 16.00. Pod numerem telefonu zaufania każdy

zainteresowany uzyska podstawowe informacje dotyczące m.in. problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dane teleadresowe instytucji pomocowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Pod w/w numerem telefonu osoby doświadczające przemocy ze strony osoby najbliższej lub świadkowie takich zachowań mogą zgłaszać znane im przypadki występowania przemocy domowej.

4) Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień jest jednocześnie siedzibą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie, której członkowie – zgodnie z art. 9 d ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – są uprawnieni do wypełnienia formularza “Niebieskie Karty-A”, a tym samym do uruchomienia procedury pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Pomoc, o której mowa w podpunktach 1), 2), 4) jest świadczona **wyłącznie** mieszkańcom miasta Ciechanowa.

Zadania określone w podpunktach 1) – 4) będą realizowane przez cały rok.

Realizując zadania edukacyjne i informacyjne Programu Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień planuje wykonanie następujących zadań:

5) W siedzibie Biura ds. RPU nadal prowadzona będzie **grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie.**

Swoją działalność grupa zainicjowała w 2013r. W trakcie dwóch lat pracy grupa zmieniła swój skład osobowy: część kobiet uczestniczących w grupie od pierwszych jej spotkań zakończyła już swoją współpracę z grupą, ustępując miejsca nowym uczestniczkom.

Program grupy kierowany jest do kobiet, które z powodu doświadczania przemocy ze strony osób najbliższych (mężów/partnerów, dzieci, rodziców) znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogących poradzić sobie samodzielnie z dotykającymi je problemami i mających trudności z odzyskaniem stabilności życiowej oraz powrotem do tzw. „normalnego” życia.

Nabór do grupy prowadzony jest przez cały rok w Biurze ds. RPU podczas indywidualnych spotkań z psychologiem. Swoją inicjatywę Biuro propaguje również w innych instytucjach

świadczących na terenie Ciechanowa pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie (m.in. w MOPS-ie, Sądzie, Policji).

Celami działalności grupy wsparcia są m.in.:

- wzrost wiedzy i świadomości na temat przemocy domowej, jej mechanizmów i cech charakterystycznych,
- rozwijanie umiejętności interpersonalnych osób pracujących w grupie,
- wzrost samoświadomości w zakresie własnych potrzeb,
- nabycie umiejętności reagowania w sytuacjach trudnych,
- rozszerzenie zakresu zachowań konstruktywnych,
- praca nad własną asertywnością oraz komunikacją werbalną i niewerbalną,
- nabycie umiejętności budowania i korzystania z systemu wsparcia

Naczelnym celem działalności grupy wsparcia jest przede wszystkim przywrócenie kobietom doświadczającym przemocy domowej poczucia bezpieczeństwa, godności i równowagi.

Grupę wsparcia prowadzi zatrudniony w Biurze specjalista – psycholog. Grupa spotyka się w siedzibie Biura ds. RPU przez cały rok, jeden raz w tygodniu w godzinach popołudniowych (16.00 – 18.00).

6) Wzorem lat ubiegłych Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień kontynuować będzie **stałą współpracę z Gazetą Samorządową**, na łamach której zamieszczać będziemy informacje dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Za pośrednictwem Gazety będziemy m.in. informowali o inicjatywach podejmowanych przez Biuro w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz o aktualnej ofercie pomocowej kierowanej do mieszkańców miasta Ciechanów.

7) Realizując działania edukacyjno – informacyjne Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień opracuje i rozpowszechni **ulotkę informacyjną o prawach pacjenta** w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz obowiązkach służby zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.

Badania ogólnokrajowe oraz obserwacja środowiska lokalnego wskazują, iż ochrona zdrowia w dalszym ciągu jest służbą, która najrzadziej angażuje się w realizowanie procedury “Niebieskie Karty”. Personel medyczny jedynie wyjątkowo inicjuje procedurę oraz sporadycznie uczestniczy w spotkaniach grup roboczych. Dalej występują również problemy

w uzyskaniu bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych

z użyciem przemocy w rodzinie, które lekarze mają obowiązek wystawiać od sierpnia 2010r.

W celu upowszechniania praw osób doświadczających przemocy w rodzinie jako pacjentów placówek medycznych postanowiliśmy opracować i zlecić wydrukowanie ulotki informującej mieszkańców Ciechanowa o ich prawach względem instytucji ochrony zdrowia. Ulotkę roześlemy do wszystkich ciechanowskich przychodni, Specjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego

oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie naszego miasta.

8) W ramach działań edukacyjno – informacyjnych, kierowanych do społeczności lokalnej Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień będzie **nieodpłatnie rozpowszechniało materiały edukcyjne (broszury, ulotki, plakaty), dotyczące problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, krzywdzenia dzieci oraz informujące o zasadach prowadzenia procedury “Niebieskie Karty”.**

Jak co roku zamówimy także prenumeratę dwumiesięcznika “Niebieska Linia”, pisma w całości poświęconego problematyce przeciwdziałania przemocy domowej.

Przez cały rok będziemy również **dystrybuowali** opracowane przez Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień **materiały informacyjne**, t.j “wizytówki” Biura, mini – informator miejski, zawierający m.in. dane teleadresowe instytucji i placówek działających

w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ulotkę informacyjną o prawach pacjenta,

o której mowa w podpunkcie 7).

Informację o ofercie pomocowej Biura ds. RPU prześlemy wszystkim ciechanowskim instytucjom i placówkom współpracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania wskazane w podpunktach 6), 7) i 8) będą realizowane całorocznie.

2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia:

Na terenie Ciechanowa nie funkcjonuje ośrodek wsparcia lub hostel dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Najbliższym tego typu miejscem jest Zespół

Ośrodków

Wsparcia w Mławie, będący specjalistyczną placówką pomocową, której celem jest niesienie pomocy osobom w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętym przemocą. W skład Zespołu Ośrodków Wsparcia wchodzi:

- *Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:*

- zapewniający całodobowy pobyt przez okres do 3 miesięcy,
- udzielający natychmiastowej pomocy specjalistycznej t.j. psychologicznej, medycznej, prawnej,
- oferujący pomoc terapeutyczno-wspomagającą dla ofiar przemocy,
- wdrażający programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie

- *Ośrodek Interwencji Kryzysowej:*

- prowadzący interwencje kryzysowe,
- zapewniający poradnictwo psychologiczne indywidualne i rodzinne,
- animujący i prowadzący grupy samopomocowe i grupy wsparcia

Do pozostałych form pomocy świadczonej przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie należą:

- pomoc pedagogiczna i socjoterapeutyczna,
- pomoc telefoniczna o charakterze informacyjnym i wspierającym,
- porady i konsultacje prawne,
- poradnictwo socjalne

Placówka pracuje od poniedziałku do piątku od 7.00 do 19.00. Z pomocy Zespołu Ośrodków Wsparcia osoby trafiające do Placówki korzystają bezpłatnie. Zespół Ośrodków Wsparcia udziela pomocy nie tylko osobom z powiatu mławskiego. Wspiera także osoby doznające przemocy, pochodzące z pozostałych powiatów województwa mazowieckiego.

W ramach realizacji zadania polegającego na zapewnieniu osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia Biuro ds. RPU przez cały rok w sytuacjach wymagających

w/w działań będzie podejmowało współpracę z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie.

O ofercie Zespołu Ośrodków Wsparcia w Mławie będziemy informowali interesantów zgłaszających się do Biura ds. RPU.

3. Tworzenie i działalność zespołów interdyscyplinarnych:

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gmina ma obowiązek utworzenia zespołu interdyscyplinarnego, do zadań którego należy integrowanie

i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Ciechanów został powołany w styczniu 2011r. W bieżącej, trzyletniej kadencji Zespół działa na podstawie Uchwały Nr 396/XXXIV/2013 Rady Miasta Ciechanów z dnia 25 września 2013r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Miejskiej Ciechanów oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Zarządzeniem Nr 83/2013 Prezydenta Miasta Ciechanów w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ustalono skład osobowy Zespołu. Aktualnie w skład Zespołu wchodzi:

- 1) **Elżbieta Butryn** – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie (Przewodnicząca Zespołu)
- 2) **Irena Tomaszewska** - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie (Wiceprzewodnicząca Zespołu)
- 3) **Mariusz Wierciński** – przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie
- 4) **Iwona Lewandowska-Sontorek** – przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Ciechanowie
- 5) **Elżbieta Muzińska** – przedstawiciel Urzędu Miasta Ciechanów – Biura ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- 6) **Sylwia Kucharska** – przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie
- 7) **Teresa Michalska** – przedstawiciel I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie wykonującego orzeczenia w sprawach karnych
- 8) **Elżbieta Tokłowicz** - przedstawiciel II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich
- 9) **Dariusz Mosakowski** – przedstawiciel oświaty

10) Ewa Wiśniewska - przedstawiciel ochrony zdrowia

11) Jacek Maliszewski – przedstawiciel instytucji pozarządowych

Zgodnie z założeniami Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zespół spotyka się na posiedzeniach, odbywających się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na trzy miesiące. Pracę Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych inicjuje założenie

u Przewodniczącej Zespołu wypełnionego formularza “Niebieska Karta”, do założenia której uprawnieni są przedstawiciele:

- a) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- b) gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- c) Policji
- d) oświaty
- e) ochrony zdrowia

Celem rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach Zespół powołuje grupy robocze, których głównym zadaniem jest opracowanie i realizacja planu pomocy dla konkretnej rodziny, w której występuje problem przemocy oraz późniejsze monitorowanie sytuacji rodziny.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego i spotkania grup roboczych odbywają się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie, ul. Sienkiewicza 32d (według art. 9a ust. 9 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to ośrodek pomocy społecznej zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego). W siedzibie MOPS jest także przechowywana całość dokumentacji związanej z pracą Zespołu i grup roboczych.

W ramach zadania polegającego na tworzeniu i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień planuje następujące inicjatywy:

1) Oddelegowanie do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych pracownika Biura ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

W ramach pracy w Zespole i grupie roboczej oddelegowany pracownik będzie m.in. uczestniczył w tworzeniu i realizowaniu indywidualnego planu pomocy dla osób i rodzin, których sytuacja będzie przedmiotem pracy Zespołu lub grupy.

Jednym z zadań oddelegowanego pracownika będzie także rozpowszechnianie oferty programowej Biura wynikającej z realizacji Miejskich Programów: Przeciwdziałania

Przemocy

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii.

Do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych oddelegowany zostanie również członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie. Zadanie będzie realizowane przez cały rok.

2) Prowadzone na przestrzeni ostatnich lat badania statystyczne oraz opracowywane raporty dotyczące problemu przemocy w rodzinie i przeciwdziałania zachowaniom agresywnym wobec osób najbliższych, w tym realizowania procedury „Niebieskie Karty” wskazują, iż ponad 90% wszystkich Kart sporządzają funkcjonariusze Policji. Policjanci są zwykle pierwszymi osobami, które pojawiają się w rodzinach dotkniętych problemem przemocy domowej. Dane ogólnokrajowe znajdują potwierdzenie także w statystyce ciechanowskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z danych Miejskiego Zespołu wynika bowiem, iż na **104** „Niebieskie Karty”, złożone u Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego **96** formularzy wypełnili funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie. Praktyka pokazuje, iż zdecydowaną większość „Niebieskich Kart” zakładają policjanci ogniwa patrolowego – interwencyjnego, wzywani do awantur domowych.

Ogólnopolskie badania ankietowe dotyczące stanu wiedzy policjantów na temat przemocy domowej konsekwentnie wskazują, iż najbardziej istotnym i pożądanym elementem szkolenia

są dla funkcjonariuszy Policji zagadnienia prawne związane z problematyką przemocy w rodzinie. Policjanci zwracają uwagę, iż niemal podczas każdej interwencji w rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą, jak również uwikłanych w konflikt rodzinny spotykają się oni z pytaniami dotyczącymi możliwości usunięcia osoby stosującej przemoc ze wspólnie zajmowanego lokalu, zasad wymeldowania takiej osoby z mieszkania, czy odpowiedzialności

za długi zaciągnięte przez sprawcę przemocy.

Z uwagi na powyższe **Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień** w porozumieniu z Komendą Powiatową Policji **planuje** sukcesywnie **szkolić** kolejnych **funkcjonariuszy ciechanowskiej Policji** – dzielnicowych oraz policjantów pełniących służbę

w ogniach patrolowo - interwencyjnych **w zakresie prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Podczas szkolenia omówione zostaną najważniejsze zagadnienia z zakresu prawa i postępowania karnego (m.in. nakaz opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym jako środek zapobiegawczy, środek karny oraz środek probacyjny), prawa i procedury cywilnej (m.in. eksmisja i nakaz opuszczenia lokalu na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), prawa rodzinnego (m.in. odpowiedzialność za długi współmałżonka/partnera, rola Policji w sprawach o kontakty z dzieckiem) oraz prawa administracyjnego (kwestie zameldowania i wymeldowania z lokalu).

Do zrealizowania szkolenia planujemy zaprosić doświadczonego prawnika, współpracującego z ogólnopolskimi instytucjami pomagającymi osobom doświadczającym przemocy ze strony osób najbliższych.

Szkolenie przeprowadzimy w siedzibie Biura ds. RPU. Termin przeprowadzenia szkolenia zaplanowano na II kwartał 2015r.

3) Od trzech lat z rodzinami doświadczającymi przemocy pracują członkowie grup roboczych, powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny. Grupy te pracują bardzo intensywnie, spotykając się nawet kilkaset razy w roku. Ilość spotkań grup roboczych sukcesywnie wzrasta, co potwierdzają poniższe dane:

	Ilość spotkań grup roboczych
2012	286
2013	304
2014	420

W grupach roboczych pracują zawsze pracownik socjalny i dzielnicowy. W zależności od sytuacji rodziny, jej potrzeb i oczekiwań w skład grupy roboczej wchodzi pedagogzy i psychologzy szkolni, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Intensywne zaangażowanie w/w osób w pracę grup roboczych powoduje, iż osobom tym należy zapewnić możliwość doskonalenia swoich umiejętności zawodowych i interpersonalnych, m.in. poprzez **udział w superwizjach grupowych.**

Superwizja jest formą zwiększania efektywności pracy i rozwoju zawodowego osób w niej uczestniczących. Udział w zajęciach superwizyjnych pozwala m.in. ocenić predyspozycje i przydatność uczestnika superwizji do wykonywanej pracy. Superwizja to wzajemna wymiana doświadczeń i przemyśleń, wspólne zastanawianie się nad źródłami trudności, szukanie istoty problemu, dochodzenie do nowych rozwiązań.

Z jednej strony uczestnicy superwizji mają szansę podzielić się ze specjalistą prowadzącym zajęcia swoimi trudnościami, wątpliwościami i pomysłami, z drugiej zaś obserwują pracę superwizora, słuchają stawianych przez niego pytań i kierowanych do nich informacji zwrotnych.

Superwizja jest cenną i uznaną formą koleżeńskej współpracy i pomocy profesjonalistów, chcących udoskonalać i rozwijać swoje zawodowe umiejętności.

Supewizję z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzić może osoba legitymująca się stosownym certyfikatem, potwierdzającym uprawnienie do prowadzenia zajęć superwizyjnych, mająca wieloletnie doświadczenie i staż pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aktualnie prowadząca zajęcia o charakterze edukacyjnym i szkoleniowym.

Celem organizowanej przez Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień superwizji

dla członków grup roboczych jest przede wszystkim poprawa komfortu pracy osób uczestniczących w zajęciach superwizyjnych oraz wzrost skuteczności działań podejmowanych przez członków grup roboczych wobec rodzin dotkniętych przemocą domową.

Superwizję planujemy zorganizować dla wzorcowej grupy roboczej utworzonej z przedstawicieli instytucji realizujących procedurę ochrony osób doświadczających przemocy

w rodzinie "Niebieskie Karty" m.in.: pracowników socjalnych, psychologów, policjantów, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli oświaty

i ochrony zdrowia oraz kuratorów sądowych.

Zajęcia zostaną przeprowadzone przez zewnętrznego superwizora w Biurze ds. RPU lub siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego (t.j w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciechanowie).

Termin superwizji zaplanowano na II kwartał 2015r.

4) Funkcjonowanie grup roboczych koordynuje Zespół Interdyscyplinarny, którego celem jest m.in. organizowanie pracy grup oraz inicjowanie nowych działań wobec rodzin uwikłanych w problem przemocy.

Członkami Zespołu są osoby reprezentujące podmioty wskazane w Ustawie, w większości nadzorujące w swoich instytucjach wykonywanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Dzięki spójnemu i skoordynowanemu działaniu wszystkich miejskich instytucji zajmujących się problematyką przemocy ze strony osób najbliższych możliwe będzie stworzenie i doskonalenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspólne cele, jasny podział zadań pomiędzy poszczególne placówki, a także wypracowanie jednolitych standardów pracy oraz tzw. „dobrych praktyk” z pewnością wpłynie pozytywnie na wzrost sprawności i efektywności pracy grup roboczych powołanych do współdziałania z konkretnymi rodzinami dotkniętymi problemem przemocy.

Ze względu na powyższe w 2015 roku chcielibyśmy po raz pierwszy zorganizować **zajęcia konsultacyjne dla członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego**. Celem zajęć będzie przede wszystkim omówienie zasad pracy Zespołu, pomoc w wyznaczeniu nowych celów Zespołu oraz usprawnienie i zwiększenie efektywności jego pracy.

W spotkaniu wezmą udział obecni członkowie Zespołu, t.j 11 osób. Realizację zajęć planujemy zlecić zewnętrznemu konsultantowi, mającemu doświadczenie i praktykę w zakresie pracy zespołów interdyscyplinarnych.

Inicjatywę – podobnie jak superwizję, o której mowa w punkcie 3) – zorganizujemy w Biurze ds. RPU lub siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego (t.j w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciechanowie).

Zajęcia konsultacyjne zostaną przeprowadzone w III lub IV kwartale 2015 roku. Dokładny termin realizacji zadania określimy z Przewodniczącą Zespołu, ustalającą grafik spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Część IX. Zasady finansowania Programu:

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, działania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie nie mogą być finansowane ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, bowiem zadania realizowane w ramach obu programów

mają inne źródła finansowania (powyższe potwierdza opinia Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) z 2010r.).

Wobec powyższego zadania związane z prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa z zakresu pomocy psychologicznej oraz częściowo pomocy prawnej podejmowane wobec osób uwikłanych w przemoc domową realizowane będą bez angażowania środków finansowych

w ramach pracy etatowej zatrudnionego w Biurze ds. RPU psychologa oraz pracownika odpowiedzialnego za realizację zadań związanych z problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Bezkosztowo, w ramach pracy etatowej, prowadzona będzie również grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie.

Na prowadzenie dyżuru interwencyjnego – wspierającego policjanta oraz wykwalifikowanego prawnika, wspierającego prowadzenie poradnictwa prawnego Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień zabezpieczyło łączną kwotę brutto 10 150,00 zł.

Na opracowanie i druk ulotki informacyjnej o prawach pacjenta przeznaczono kwotę brutto 850,00 zł.

W zakresie zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia nawiązana zostanie współpraca z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie, z pomocy którego osoby trafiające do w/w Placówki korzystają bezpłatnie.

Na realizację szkolenia prawnego dla policjantów, superwizji grupowej dla członków grup roboczych oraz zajęć konsultacyjnych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w ramach zadania: “Tworzenie i działalność zespołów interdyscyplinarnych” zabezpieczono łączną kwotę brutto 9 000,00 zł.

Środki na obsługę organizacyjną – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych zabezpieczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie w kwocie brutto 800,00 zł.

l.p	nazwa zadania	podmiot/osoba odpowiedzialna za realizację zadania	termin realizacji zadania	zasady finansowania zadania
1.	Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:			
1)	Prowadzenie poradnictwa, konsultacje oraz interwencja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Agnieszka Gorczyca-Gerek (poradnictwo i interwencja psychologiczna) Sylwia Kucharska (poradnictwo i interwencja prawna)	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (w ramach pracy etatowej pracowników Biura ds. RPU)

2)	Telefon zaufania	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ wszyscy etatowi pracownicy Biura	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (w ramach oferty Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
3)	Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w procedurze „Niebieskie Karty”(możliwość sporządzenia „Niebieskiej Karty”)	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (w ramach oferty Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
4)	Dyżur interwencyjno-wspierający policjanta w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizowania procedury „Niebieskie Karty”	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	cały rok	4 400,00 zł
5)	Dyżur interwencyjno-wspierający wykwalifikowanego prawnika wspomagającego prowadzenie poradnictwa w sprawach rodzinnych (sprawy majątkowe w rodzinie)	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	cały rok	5 750,00 zł
2.	Działania edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie:			
1)	Grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Agnieszka Gorczyca-Gerek	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (w ramach pracy etatowej pracowników Biura ds. RPU)
2)	Współpraca z Gazetą Samorządową (zamieszczanie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie)	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Agnieszka Gorczyca-Gerek Sylvia Kucharska	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych

3)	Opracowanie i rozpowszechnianie ulotki informacyjnej o prawach pacjenta w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	cały rok	850,00 zł
4)	Rozpowszechnianie innych materiałów edukacyjnych (brozury, ulotki, plakaty dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie)	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska Agnieszka Gorczyca-Gerek	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (z posiadanych zasobów Biura ds. RPU)
3.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia:	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych (poprzez nawiązanie współpracy z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie)
4.	Tworzenie i działalność zespołów interdyscyplinarnych:			
1)	Oddelegowanie do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych pracownika Biura ds. RPU oraz członka MKRPA	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów /Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych/ Sylvia Kucharska	cały rok	Zadanie realizowane bez angażowania środków finansowych
2)	szkolenie prawne dla funkcjonariuszy Policji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	II kwartał 2015r.	6 000,00 zł
3)	Superwizja grupowa dla członków grup roboczych powołanych przy Zespole Interdyscyplinarnym	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	II kwartał 2015r.	1 500,00 zł
4)	Zajęcia konsultacyjne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Biuro ds. RPU Urzędu Miasta Ciechanów/ Sylvia Kucharska	III/IV kwartał 2015r.	1 500,00 zł
5)	Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego (obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie	cały rok	800,00 zł

Łącznie: 20 800,00 zł. W tym:

- środki zabezpieczone dla Biura ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień – **20 000,00 zł**
- środki zabezpieczone dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie – **800,00 zł**

Program opracowała:
Sylwia Kucharska